

FEJÉRMEGYEI NAPLO

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.)

XIII. Leó pápa Zichu Nándor grófjának 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor; hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adóznak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolós szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: A 30 helyre osztott oldal helyenkint Egész évre . . . 6 frt — kr. 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Nyiltör sorankint 50 kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr. Többzari hirdetérekongodon cupál
---	--	--	--

Hajza a független meggyőződés ellen.

Ugy-e bár, szabad akaratot adott az Isten az embernek? Ugy-e bár egy alkotmányos államban minden polgár szabadon érvényesítheti politikai meggyőződését?

A külföldön talán igen, de Magyarországon nem. A liberalizmus vetot mond a bibliai kijelentésnek és az államjogi doktrináknak. Szabad akarat és politikai meggyőződés csak a kormánypárt részére érvényesíthetők. Az ellenzéknek csak egyetlen szabadsága van: adót fizetni és panaszkodni, de csak halkán és titokban, mert a kir. ügyvédségek ambiciózus tagokból állanak. . . .

Eddig csak a képviselő-választásoknál lépett előtérbe a kormányerőszak, cifrán körözve hivatalos pressziókkal, megvesztegetésekkel és választói jogok konfiskálásával; most már a gondoskodás tovább terjed: a kormány rabszolgákat akar a megyei közigazgatásban is.

Főlháborító az a hajza, melyet a Bánffy-kabinet folytat a független meggyőződés ellen. Dobokamegye egykori basája nem akar tűnni a megyék élén oly férfiakat, kik nem adják el testüket és lelküket a liberalizmusnak. Lakájok keltenek neki, nem tisztviselők. A megyei alispán vagy főjegyző, ha meg akar állásában maradni, zárja kétszeres lakat alá lelkiismeretét. Tagadja meg elveit s szedje ki hátgerincéből a csontokat, hogy földig hajolni tudjon a belügyminiszter és a főispán előtt.

Ha erre a műveletre nincs meg benne a kellő morális abberáció; ha önérzete, tisztessége és karaktere föllázadnak az automatává változtatás ellen, akkor úgy járnak, mint járt Nógrádmegye pénteki tisztújításán Sczito vszky János alispán.

Hosszu, eredményes és becsületos szolgálat után a kormány durva erőszakkal és intrikával kilökte alispáni állásából. Gyönyörű praeludium a közigazgatás államosításához! Hetek óta vezette Ru d-

n a y Béla főispán a hadjáratot Sczito vszky ellen. mert nem volt inyére való, a leggyalázatosabb fogásokkal és durva erőszakkal. A megye független polgárai már a választás előtt elmentek panaszkodni a belügyminiszterhez és védelmet kérni a tis tujítás törvényessége és tisztasága iránt. Nekem ugy tünt föl ez a deputáció, mintha jámbor bárányok vonulnának a farkas elé. Hát Nógrád megyében nem tudnák az emberek, hogy kicsoda Perczel Dezső? S mi volt az ő kvalifikációja a belügyminiszterségre? Igazságot és védelmet akarnak attól az embertől, a ki csupán azért lett a kabinet tagja, mert Tiszáék és Bánffy vak eszközt láttak benne?

Ime, a választás lefolyása megmutatta, mennyit ért a deputációzás. Rudnay főispán elérte célját: a független gondolkodású alispán helyett megválasztatta Török Zoltánt, a ki a 13 próbás mamelukok közé tartozik.

Nem helyi ügy ez, tisztelt olvasók, hanem országos skandalum. És elszomorító jelenség, hogy az ellenzéki pártok egymás közti torzsalkodással elfoglalva nyugodtan türik, mint tapostatik sárba a férfias önérzet és a független meggyőződés. Egész közéletünk romlottsága táruul föl ama tényben, hogy egy köztisztviselőt a kormány üldöz, elbuktat és ha lehet, még erkölcsileg is megsemmisít, ha az illető gondolkodni mer a saját fejével és érezni emberi szívével.

Mily szomorú perspektíva a jövőre! Ha tekintélyes, jómódu, családi és egyéb összeköttetésekkel bíró férfiaknak is meg kell semmisülniök a kormányhatalom ereje alatt, mikép várhatunk ellenállást a kormány demoralizáló törekvései ellen a kisebb embereknél, az alantasabb tisztviselőknél? Hisz a példa elrettent. Azok a kis emberek megrémülve dugják össze fejüket, s az exisztencia kérdése küzdelemre kel bennök egyéni függetlenségük és meggyőződésük érzelmeivel. Hajolniok kell, hogy földönfutó proletárokká ne váljanak. Igy ölik ki a magyar nemzetből az

önérzetet s teremtenek egy lélek nélküli szolgálhatat az állami hivatalokban és a megyei adminisztrációban. A ki ennek gátat vet, az nem csak az országot, de a lelkeket is regenerálja.

(b. a.)

Epizódok a stomfai választásból.

Kissé elkésve, de azért érdekességéből mit sem veszítve, érkezett hozzánk egy nyilatkozat Pozsonymegyéből. Gasparovics István magas-falui (Hochstätteni) plébános ur, körül levelezőnk dec. 9-én azt jelentette, hogy Stomfán a csendőrök által tetteleg bántalmaztatott, a következőket írja:

Az igazság érdekében ki kell jelentenem, hogy személyemet illetőleg levelezőjük értesítése nem felel meg a valóságnak. A csendőrök engem sem tetteleg nem bántalmaztak, sem pedig puskaaggyal nem vertek, de nem is teheték, mivel nem szolgáltatam okot rá. Sőt ellenkezőleg, kétszer fordultam kényszerűségből kérréssel a csendőrséghez és mindkét esetben előzékeny készséggel találkoztam.

De igenis való, hogy a szavazás alkalmával a stomfai községi iskola (I. bizottság) kapuja alatt, midőn egy stomfai ember közénk furakodott és én annak, nehogy surlódás idéztessek elő, eltávolítását kérelmeztem Grácz er nevű rendezőtől, sőt magától az alispántól is, egy másik karszallagos rezdező, (Grácz er állítása szerint a rohrbachi jegyző) — én nem ismerem az ipsét, és sötét lévén még csak nem is láthattam jól, inzultált szóval és háromlással, sőt az is való, hogy a szavazási helyiségben egy csendőr, — amíg én Kubina képviselő urhoz lehajolva egy pár szót váltottam és tőle mint régi ismerőstől, eltávoznai lévén szándékom, elbucszni akartam — hátalról vállamra tette volt kezét, a mit én azonban csak akkor vettem észre, a mikor megfordultam. Hogy miért volt ez? nem tudhatom, mivel az illető csendőr egy árva kukkot sem szólt hozzám; kész vagyok azonban elhinni, hogy csupa kedvtelésből alig tehetta.

Továbbá az is való, hogy Magasfalun a liberálisok indulása, illetve keresztívönulása alkalmával (a községbeli néppártiak akkor már távol voltak kettőnek kivételével, a kiket üzleteik tartottak vissza) az egyik csendőr egy 11 éves fiut szurt meg szeme alatt, a minek természetes következménye nem is lehetett egyéb, minthogy a kíváncsiságból összegyűlt asszonyok (anyák) a gyermekek — akinek ugy sem volt egyéb büne kíváncsiságánál — pártját fogva, nem éppen a legazidebb szavakkal illeték az átvonulókat és a gyermekeket szurkáló védőiket. Igy hallottam ezt még aznap és másnap elbeszélni — és ószintén bevallva) mitsem csodálkoztam az asszonyok ezen eljárásán, ha igaz, hisz még a nyulanya is védi kicsinyeit.

Irodalom és Művészet.

Színház.

Fedóra szerdai előadása nem elégitette ki azok igényeit, kik élhető alakokat szeretnek látni a színpadon. Különösen társadalmi színműveknél elengedhetetlen kellék, hogy a külső megjelenés disharmoniában ne legyen az ábrázolt alakok. Ha valaki herceget, külügyminiszteri chargé d'affaires vagy követségi attaché játszik: az megjelenésében és mozdulataiban iparkodjék azt az eleganciát és előkelőséget legalább is sejtetni, mely a társadalom ez alakjait mindenütt jellemzi. Hogy erős desilluzió ért bennünket e tekintetben Fedóra előadásán, nem hozzuk fel szemrehányásként. Kisebb társulatok kénytelenek népszínmű énekest is frakkba bujtatni, a ki aztán Gündör Sándoros allűrjeivel egy kissé furcsának tűnik fel a szalonias légkörben. Azt ellenben, a mit a hölön produkált, lehetetlen megrovás nélkül hagyni. Holéczy Ilona abszurd figurát csinált Fedórából. Ez a különben tehetséges színésznő a végtelenségig vízi a külső eszközök felhasználását. Minden percben tartani kell, hogy a heves gesztikulálás közben vagy karjait vesztí el, vagy a dereka török ketté. Az előkelő orosz grande dame helyett kórtházi hiszterikus asszonyt láttunk magunk előtt, s játékaunk szertelenségével lerontotta azt a hatást is, melyet különben egyes jelenetek kifogástalan megjátszásával kellett volna. Sajnálnók, ha a pályája kezdetén levő fiatal színésznő az iskolából hozott eme túlzásokról és modorosságról leszokni nem iparkodnék. Ipanoff Loriszt Palágyi Lajos adta, igyekezettel, de minden előkelőség nélkül.

Csütörtökön a helybeli kereskedelmi akadémia javára, „Nagy Hangverseny“ tartatott telt ház előtt. Maga a program egy jöttányit sem vált ki a megszokott szablonos hangverseny rollakból. Az énekesek kitűnően énekeltek, a monolog elég lapos, Simon Judith pedig, leszámítva s ez esetben Holéczy javára írva, meglehetősen nyugodt gesztikulációkkal ért véget. Különös dícséret illeti Dobó Sándor igazgatót, dr. Váradinak „Petőfi a Hortobágyon“ című — Frank Ödön által helyes felfogással elszavalt versének képletezősége, melyvel ismét csak jó ízléséről tett újabb bizonyosságot. Legfeljebb az egyes tablókna a figyonyók felhasználását jelző éles csengő lett volna nélkülözhető; nagyobb színpadokon ilyen esetekben a jelt valami esendesebb s kevésbé zavaró módon adják meg. A hangversenyt a „Már alszik“ című kis francia vigjáték rekesztette be kerekded előadásban, mely Kápolnai Irén, Frank és Palágyi érdeme.

Pénteken, félhelyárak mellett a Molnár és gyermeke hozott össze telt házat. Halottak napjának a konvencionális darabja ma már nem indítja meg ugy a közönséget, mint a régi jó időkben, a mikor a földszinti publikum esernyők alá hajt a karzatról lecsöpögő könnyek elől. Hatást azonban most is keltettek az öreg Reinhold (Rélay Gyula), a sz.

relmes Konrád (Palágyi Lajos) és a mellbeteg Mária (Holéczy Ilona). Úgyesen és értelmesen játszotta a koresmárosnét Zádor Róza, Hegyessy pedig a sirásóból csinált jó alakot.

Közgazdaság.

Bosnyákok a kiállításon.

A bosznia-hercegovinai országos kormányzás nagyszabású akciót indított meg a jövő évi ezredéves kiállítás minél s-élesebb körű propagálása érdekében. E célra szervezett külön irodája tömegesen terjeszti a rüpatokat ismertető füzeteket bosnyák nyelven, plakátokat függesztenek ki mindenfelé, az odaváló sajtót pedig folytonosan ellátják alkalmas közleményekkel, ismertetésekkel, képekkel. A tömeges látogatás elősegítésére a bosnyák vasúton ötven százalékos kedvezményt adnak, s vidékek szerint felosztva szervezik az egyes nagy kiránduló csoportokat, amelyeket mindig a kormányzósági tanács kiküldöttjei fognak vezetni. Ezen felül a tanintézetek, iskolákat, nevelő-intézeteket csoportosan felhozzák a kiállításra, s bizonyára a külföldieknek is érdekes látvány lesz egy két-háromszáz fős boszniai és hercegovinai kiránduló csoport, festői viseletében, keleties szokásaival. Hogy a mohamedánok is minél tömegesebben jöhessenek Budapestre, a bosnyák kiállításon egy uszini csa csinálnak, egy török konyhát, a melyben mohamedán szakácsok rituális ételeket főznek a törökök számára. Természetesen ebben a török konyhában a nagy közönség is megköszölhatja a török nemzeti ételeket. A boszniai és hercegovinai kirándulásokat, körülbelül 20-25 csoportban Boszna-Bród, Dobrin, Baka, Samac és Piume végállomásokról rendezik.

A tőzsdéről. A hangulat tegnap kissé nyugodtabbnak látszott s a forgalom élénkebb volt. Az üzletmenet azonban nem volt határozott irányzatú s ismétlenül ingadozott. Az árak ma ismét visszaestek, mert nem volt kereslet, vagyis a venni szándékozók még a kínált átacsony árak mellett sem akartak üzlethe bocsátkozni. Az árfolyamok legnagyobb része, lassankint esett, úgy hogy ily módon például a magyar hitelrészvény a megnyitástól a zárlatig 3 frittal, az osztrák-magyar államvasut részvénye egy és fél forinttal, a rimamurányi vasuti vasut és leszámítoló banké pedig 1-1 és fél forinttal olcsóbb lett. A nagyon kedvezőellen külföldi hírekre az utózőződen egészen váratlanul újra beütött a krach s roppant izgatottság között az erőszakos kínálat mellett az amugy is gyenge árfolyamok néhány perc alatt ismét 6-8 forinttal csökkentek. A zárlat a lehető legkedvezőtlenebb volt. A zárlat a lehető legkedvezőtlenebb volt. Ugy látszik, hogy utolsó előtt a spekuláció bizalmatlansága nem fog felengedni és így a helyzet javulása egyelőre nem igen várható.

	Vesztőség 8 nap alatt darabonként
Magyar hitelrészvény	35— frt.
Osztrák hitelrészvény	26-25 "
Osztrák-magyar államvasut	31-35 "
Rimamurányi	23-50 "
Leszámítoló bank	16-60 "
Villamos vasut	30— "

— A hajószízi tanfolyam megnyitása. Dániel Ernő kereskedelmi miniszter tegnapelőtt nyitotta meg az első hajószízi tanfolyamot. A megnyitásnál a miniszter kíséretében jelen voltak Vörjös László és Cseörgei államtitkárok.

— Új hid a Drávn. Varasdnál az ódon fahid helyébe egy modern vashidat fognak építeni. A jövő évi budgetbe közel fél millió van e célra felvéve.

— Pótállatvásár. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Simontornya (Tolnamegye) községben a november hó 5-ére esett, de elmaradt országos állatvásár helyett f. évi december hó 31-én pótállatvásár tartassék.

— Megszűnt járványok. Ráckeresztur községben, egy a hozzátartozó pusztákban, mint lapunkat értesítik, a sertésvész megszűnt — K-Nyék községben pedig a szarvasmarhák közt uralgott száj- és körömfájás szűnt meg.

Dr. Huszár Adolf

FOGORVOS.

Székesfehérvárott, iskola-utca sájt ház.

Foghuzás, plombálás és műfogak a legújabb vívmányok alapján.

RENDEL 8-6

Allandóan Székesfehérvárott.

Herbably phosphorsavas

Mész-Vas-Szirupja.

Ezen 26 év óta jó eredménnyel alkalmazott **mész-szörp nyáloldólag, köhögéscsillapítólag és izsadtág-osztkentőlag hat, valamint az étvágyat, emésztést és táplálkozást elősegítve, a testet erősíti.** A szirupban levő vas könnyen asszimilálható természeténél fogva a **vértépsződésre**, oldékony phosphormész-só tartalma által pedig különösen a **csontképsződésre** fontos.

1 üveg ára 1 frt 25 kr, postán csomagalással 20 krrel drágább.

Figyelmeztetés! Intünk mindenkit az ugyanily vagy hasonló névalatt fölmerült, de a mi eredeti készítményünk től úgy **összetételre, mint hatásra különböz utánsatoktól**, s ezért mindig kizárólag a Herbally-féle Mész-Vas-Szörp kérendő. Ügyelni kell továbbá, hogy a mellékelt és bejegyzett **védjegy minden üvegen rajta legyen**, és senki olcsóbb árúkat, vagy más ürügy alatt ne engedje rávetetni magát **útszatók vásárlására!**

BÉCS,

gyógyszertár „zur Barmherzigkeit“
VIII. Kaiserstrasse 73. n. 75.
Azonkívül kapható a legtöbb gyógytárban.

A közelgő újév alkalmából!

A legdivatosabb és legszebb névjegyek

Számmér Imre könyvnyomdájában kaphatók.

Megjelenik hetenkint egyszer.

PÁRISI DIVAT

DIVAT- ÉS CSALÁDI LAP

A „Párisi Divat“ előfizetési ára:

Egész évre	8 frt.
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „

Szerkeszti: **GYÖRY ILONA.**

Kiadó és laptulajdonos:

LÉGRÁDY TESTVÉREK.

A „Pesti Hírlap“-pal együtt:

Egész évre	18 frt. — kr.
Félévre	9 „ — „
Negyedévre	4 „ 50 kr.

Egy éve annak, hogy szétküldtük értesítésünket a „Párisi Divat“ első évfolyamának megindulását jelntve. Most a második évfolyamba lépünk s az azóta letelt év megmutatta, hogy a művelt közönség csakugyan feltalálta a „Párisi Divat“-ban azt, a mit egy divatlaptól elvárhat. Mindenekelőtt saját jóízléséről adott bizonyítékot a közönség akkor, midőn felismerte a lapban az igazi választékos, előkelő párisi izlés tükrét. Ennek terjesztése lesz a lap célja ezután is; képeinket ezentul is **Worth**, **Redfern** és **Montaillé** műtermeinek mintaruhái fogják szolgáltatni; külön ábrakon mutatjuk be ezenkívül a francia színházak művésznőinek öltözékeit, mert Párisban a divat ugyszólván ott alakul meg a színpadon s ha a magyar közönség néhány nappal a premiére-ek színrehozatala után már meglátja ezeket a ruhákat, úgy a divatnak igazán legutolsó termékeivel ismerkedik meg.

Épen, mivel a „Párisi Divat“ a valódi francia izlést tükrözi vissza, azért sikerült neki a magyar hölgyközönséget abban segíteni, hogy ruházatuk izléses, választékos legyen s mindamellet

ezeken kívül pedig a szerkesztői üzenetek is: melyekben örömmel válaszolunk olvasóink kérdéseire, valamint készségesen nyújtunk segítséget megrendeléseik elintézésében is. — Szépirodalmi mellékletünk illusztrált regényeket és elbeszéléseket hoz.

A lap három nagy ívének tartalmán kívül van még a párisi mintaruhák szabását közlő szabásminta-iv és a szép kiállítású színes divatkép is a lapban. Megjegyezzük még azt, hogy a „Párisi Divat“ nem hetekkel később hozza ugyanazt a tartalmat, a mely a külföldi lapokban meg van, hanem ugyanazon a napon jelenik meg Budapesten, a mikor francia eredetije Párisban.

Egy mutatványszámmal kívánatra szívesen szolgálunk.

A „Párisi Divat“ kiadóhivatala,
Budapest, V., Váci-körut 78.

Schubert és Schlésinger

áruháza

SZÉKES-FEJÉRVÁROTT

alapított 1853.

Saját műterem női toilettek elkészítésére és menyasszonyi kelengyékre.

Legnagyobb kényelemmel elátott külön confectio és próba-terem.

Nagy karácsonyi occasio eladás.

Tényleg mélyen leszállított áron, hogy a n. é. közönségnek alkalma nyiljék elismert jó minőségű áruin-
kat — bámulatos — olcsó áron beszerezhetni,

Cheviott kelmék duplaszéles 28 kr.
Sima kamgarn-kelemék duplaszéles 30 kr.
Női posztó minden színben 140 cm. 45 kr.
Angol ujdonságok 58 kr.

Egy teljes ruha jó minőségű cheviott
kelméből az összes bélésekkel és
diszszel együtt **2-75**

Néhány ezer méter divatkelme és brocat selyem
maradék minden áron.

Foulard selymek legjobb mintákban 45 kr.
Chinai pongis selymek remek választ. 55 kr.
Színes brocat selymek 95 kr.
Fekete brocat selymek 1-10 kr.

Egy teljes jó mosó parchet-ruha a
legszebb minták és színekben **1-50**

Téli jaquet jó béléssel 5-50
Téli jaquet selyem béléssel 7-50

Caracül gallérok bámulatos olcsó áron.

Ugy ár, mint választék tekintetében árucikkeink minden versenyt
fölülmulnak.

—||| Az összes cikkek ez évi idényről. |||—

Vidéki rendelések különös figyelembe részesülnek.

Vidékre mintákkal és képes árjegyzékkel készséggel szolgálunk.